

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.450/2022/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Tóth-Buzi Beáta ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek – a dr. Marsi Edit ügyvéd (cím) által képviselt I. rendű alperes neve (cím) I. rendű és a dr. Vígvári Katalin ügyvéd (cím) által képviselt II. rendű alperes neve (cím) II. rendű alperesekkel szemben személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Debreceni Törvényszék 7.P.20.646/2022/9. számú ítélete ellen az I. rendű alperes által 11. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja, az I. rendű alperes által fizetendő tőkeösszeget 6 884 398 (hatmillió-nyolcszáznyolcvannégyezer-háromszázkilencvennyolc) forintra, az I. rendű alperes által a felperes részére fizetendő perköltséget pedig 343 210 (háromszáznegyvenháromezer-kétszázöt) forintra leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy a határozat jogerőre emelkedésétől számított 60. napig fizessen meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlája javára 442 325 (négy száznegyvenkétezer-háromszázhuszonöt) forint feljegyzett kereseti illetéket és 262 634 (kettő százhatvankétezer-hatszázharmincnégy) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy a határozat jogerőre emelkedésétől számított 60. napig fizessen meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlája javára 650 375 (hatszázötvenezer-háromszázhetvenöt) forint feljegyzett kereseti illetéket és 375 461 (háromszázhetvenötezer-négy százhatvanegy) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

A felperes által az állam részére – külön felhívásra – fizetendő állam által előlegezett költséget 365 490 (háromszázhatvanötezer-négy százkilencven) forintra felemez, az I. rendű alperes által az állam részére – külön felhívásra – fizetendő állam által előlegezett költséget 537 401 (ötszázharminchétezer-négy százegy) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét helyben hagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 16 941 (tizenhatezer-kilencszáznegyvenegy) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felperes 2016. augusztus 28. napján közlekedési balesetet szenvedett, amelynek során a bal combcsont többszörös nyílt törését, zúzódását, bevérzését, többrendbeli felületes zúzott sebzését, az ornyereg jobboldalának hámosorolását, a mellkasfal mindkét oldalának zúzódását, bevérzését, a bal könyökcsúcs zúzott sebzését, a bal kéz hát-felület IV-V. ujjugár zúzott sebzését, a bal kéz II. ujj alapperc többrendbeli hámosorolását és a jobb térd felső felületének hámosorolását szenvedte el. A sérülések közül a combcsonttörés maradandó testi fogyatékoság visszamaradásával gyógyult, amely a bal alsó végtag terhelhetőségének csökkenésében, fájdalmas mozgáskorlátozottságában, izomzatának sorvadásában, valamint e végtag rövidülésében nyilvánul meg.

[2] A balesetet a II. rendű alperes okozta, ezért őt a D.-i J.b. az 59.B.17../20../16. számú elsőfokú és a D.-i T.sz. a 18/A.Bf.59./20../7. számú másodfokú ítéletével bűnösnek mondta ki maradandó fogyatékoságot eredményező közúti baleset gondatlan okozásának vétségében. A balesetet okozó gépjármű felelősségbiztosítója az I. rendű alperes volt.

[3] A baleset miatt a felperes 2016. augusztus 28-tól 2016. szeptember 14-ig, majd 2016. december 1-2. között kórházi kezelés alatt állt, amelynek során a sérült combcsontját kétszer is megműtötték: először velőűrszegezést végeztek, majd eltávolították a felfűrt csavarokat. Miután otthonába bocsátották, a felperes mindkét esetben ápolásra, gondozásra szorult, mert nem tudta hajlítani a lábát, így önállóan nem tudott tisztálkodni és toalettet használni, továbbá a veszélyeztetett terhes élettársának sem tudott segíteni a házimunkában. Bár a műtéteket követően – kísérő segítségével – valamennyi fizioterápiás, masszázs- és rehabilitációs utókezelésen részt vett, a bal lábának funkciója nem állt helyre, mert megterhelés esetén a lába továbbra is beduzzad és fájdalmassá válik, ezért nem képes ellátni az egyéni vállalkozóként végzett munkájából: a tejhasznosítású szarvasmarha-tenyésztésből eredő nehéz fizikai feladatokat. Az állapotában pozitív változás nem várható.

[4] A Mg.-i és Vf.-i H. (a továbbiakban: MVH) 2015-ben 40 000 EUR támogatási összeget állapított meg a felperes részére, amelynek fejében a felperes vállalta, hogy az elkövetkezendő 5 évben a pályázatában írt méretűre növeli a gazdaságát, továbbá a 4. évtől kezdődően 1 fő főállású alkalmazottat foglalkoztat. Mivel a baleset után nem tudta ellátni a mezőgazdasági tevékenységgel összefüggő fizikai munkákat, átmenetileg az édesapja segítette ki őt, majd 2018 februárjától 1 fő kiegészítő alkalmazására kényszerült. Tíz tejelő tehénnel csökkentenie kellett a szarvasmarha-állományát is azért, hogy így kevesebb legyen a speciális szakértelmet igénylő munka, a növendékeket azonban megtartotta annak érdekében, hogy a gazdaságát a pályázatban írt határidőre újra fel tudja építeni, amely utóbb sikerült is neki.

[5] Az I. rendű alperes a pert megelőzően gyógyszerköltség címén 5534 Ft-ot, jogcím nélkül pedig 500 000 Ft-ot fizetett a felperesnek, aki az úti üzemi balesetként elismert balesete folytán 2016-ban 483 785 Ft, 2017-ben 2 031 930 Ft, 2018-ban pedig 1 155 410 Ft, mindösszesen tehát 3 671 125 Ft baleseti táppénzben részesült.

[6] A felperes a módosított keresetében arra kérte a bíróságot, hogy kötelezze az I. rendű alperest 8 500 000 Ft sérelemdíj, 65 740 Ft gyógyszerköltség, 252 800 Ft ápolási-gondozási díj, 14 820 Ft utazási költség, 165 000 Ft kísérői költség, 60 000 Ft háztartási kisegítési díj, 900 000 Ft elmaradt haszon, továbbá a mezőgazdasági kisegítő költségének és járulékainak megtérítésére. Ez utóbbi összegét 2016. augusztus 29-től 2018. augusztus 29-ig 2 768 000 Ft-ban, 2018. augusztus 30-tól 2020. december 31-ig 3 631 852 Ft-ban határozta meg, 2021. január 1-től kezdődően pedig havi 154 459 Ft költségpótló járadékra tartott igényt. A keresete kiterjedt annak megállapítására is, hogy a II. rendű alperes megsértette a testi és lelki egészséghez fűződő jogát, ezért kérte, hogy a bíróság kötelezze a II. rendű alperest elégtétel adására.

[7] Az I. rendű alperes elismerte, hogy a balesetet a biztosítottja okozta, ennek ellenére a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes nem igazolta, hogy őt olyan vagyoni kár és nem vagyoni sérelem érte, amely a pert megelőzően neki kifizetett összeget meghaladó kártérítést és sérelemdíjat tesz indokolttá. Utalt rá, hogy a kártérítést csökkenteni kell a felperes által 2016. augusztus 28-tól 2018. július 3-ig kapott baleseti táppénz összegével is.

[8] A II. rendű alperes a megállapítási keresetet elismerte, az elégtételadásra irányuló keresetet azonban elutasítani kérte.

[9] Az elsőfokú bíróság a 7.P.20.8../20../6.. számú elsőfokú ítéletében megállapította, hogy a II. rendű alperes megsértette a felperes testi épséghez és egészséghez való jogát azzal, hogy 2016. augusztus 28-án az általa vezetett személygépjárművel közlekedési balesetet okozva a felperesnek maradandó fogyatékoság visszamaradásával járó sérülést okozott. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 11 818 749 Ft-ot, valamint annak ítéletben foglalt kamatát, továbbá 715 000 Ft perköltséget. Kötelezte az I. rendű alperest arra is, hogy 2022. március 1. napjától kezdődően fizessen meg a felperesnek havi 154 459 Ft járadékot, az ezt meghaladó keresetet pedig elutasította.

[10] A felperes és az I. rendű alperes fellebbezései folytán eljáró Debreceni Ítéltábla a Pf.I.20.150/2022/7. számú részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét részben megváltoztatta, az I. rendű alperes által fizetendő sérelemdíj tőkeösszegét 5 500 000 Ft-ra felemelte, az ezt meghaladó sérelemdíj megfizetése iránti keresetet elutasító rendelkezését pedig helybenhagyja. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét – a perköltség, a le nem rótt illeték és az állam által előlegezett költség viselésére vonatkozó rendelkezésekre is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a perfelvételi szaktól kezdődően új tárgyalásra és új határozat hozatalára utasította. Előírta, hogy a megismételt eljárásban tisztázni kell a felperes által kapott baleseti táppénz mértékét, fel kell hívni a feleket azon perfelvételi nyilatkozataik megtételére, amelyek arra vonatkoznak, hogy a kártérítés csökkenthető-e a baleseti táppénzzel, a

megismételt eljárást pedig olyan érdemi döntéssel kell lezárni, amely erre a kérdésre is kiterjed.

[11] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárás eredményeként meghozott ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 10 555 213 Ft-ot, valamint ezen összeg után 2022. november 18. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, továbbá 1 015 600 Ft perköltséget. Kötelezte az I. rendű alperest arra is, hogy fizessen meg a felperesnek 2022. november 1. napjától kezdődően havonta, minden hónap 15. napjáig esedékesen 154 459 Ft járadékot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak – külön felhívásra – 313 470 Ft feljegyzett eljárási illetéket, valamint 126 294 Ft állam által előlegezett költséget. Kötelezte az I. rendű alperest is, fizessen meg az államnak – külön felhívásra – 1 428 030 Ft feljegyzett eljárási illetéket, valamint 575 342 Ft állam által előlegezett költséget.

[12] A határozat fellebbezett részének indokolása szerint a jogerős büntetőbírósági ítéletek alapján nem lehet vita tárgya az, hogy a felperes a II. rendű alperes által okozott közlekedési baleset során – e határozatokban írt módon – megsérült. Mindezt az I. rendű alperes maga is elismerte, mint ahogy nem vitatta azt sem, hogy a felperes balesetből eredő káráért a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:535. §-ának (1) bekezdése és a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Kgfbtv.) 12. §-a alapján ő köteles helytállni. Ezért csupán abban kellett állást foglalni, hogy a felperes milyen összegű kártérítésre jogosult, amelyet a megváltoztatott kereset alapulvételel vizsgált meg, a keresetváltoztatásnak ugyanis a megismételt perfelvételi szakban nem volt akadálya, az I. rendű alperes azon érvelése tehát, amely szerint a keresetváltoztatást az eredeti elsőfokú eljárásban nem lett volna szabad megengedni, súlytalanná vált.

[13] A felperesnek a balesettel összefüggésben 45 750 Ft gyógyszerköltsége, 77 844 Ft ápolási és gondozási költsége, 13 616 Ft üzemanyagköltsége, 79 761 Ft közlekedési kísérői költsége, és 39 510 Ft háztartási kisegítői költsége merült fel, amelyekre alappal tartott igényt, ezeken a jogcímeken ugyanakkor további kártérítést nem követelhetett. 500 000 Ft erejéig alapos volt az elmaradt haszon címén előterjesztett keresete is. A felperes nyilatkozata és P. J. tanúvallomása szerint ugyanis a felperes gazdaságában a legtöbb munka a tejelő szarvasmarhák és a tőlük elválasztott borjúk szakszerű ellátásával, fejésével és a tej kezelésével merült fel, amelyet a felperes a baleset miatt nem tudott elvégezni, az édesapja pedig csak ideiglenesen tudta kisegíteni őt. Ezért a felperes arra kényszerült, hogy csökkentse a tejhasznosítású tehénállományát. Nem volt elfogadható az I. rendű alperes azon érvelése, amely szerint kisebb kárral járt volna, ha a felperes megtartja a teheneit és az inszemináltatást mással végezteti el, ez ugyanis nem csökkentette volna a gazdaságának szakmunkaigényét. Bár a felperes a keresetlevélben még 15 db tehén leselejtezését állította, a 2021. évi szakértői szemlén már csak 10 db tehén leadására hivatkozott. A mezőgazdasági szakértő azonban nem a felperes nyilatkozata, hanem az E... nyilvántartás alapján állapította meg, hogy a felperesnek a balesetkor 13 fejőstehene volt, amelyet a keresetlevélhez csatolt marhalevelek is igazoltak. Ehhez képest – a 2017. évi szakértői szemle szerint – ez az állomány 3 db fejőstehénre apadt, vagyis a felperes valóban 10 db tehenet adott le. A mezőgazdasági szakértő szakmailag elfogadhatónak találta azt is, hogy ezen állománycsökkenés miatt a felperes 10 db borjútól esett el, amelyek értéke darabonként 50 000 Ft lett volna. Így a

felperes elmaradt haszon címén 500 000 Ft megtérítésére tarthatott igényt, az ezt meghaladó keresete pedig nem foghatott helyt.

[14] Alaposnak találta a mezőgazdasági kisegítői költség megtérítése iránt előterjesztett keresetet is. A felperes ugyanis részletesen előadta, hogy milyen munkákat kell elvégezni a tejelő szarvasmarhák ellátása során, amelyet P. J. tanú és a mezőgazdasági szakértő is megerősített. Ezek a munkák – külön bizonyítás nélkül is megállapíthatóan – nehéz fizikai munkák, amelyeket a felperes az orvosszakértő véleménye szerint a balesetben szerzett combsérülésének következtében nem tudott és nem is fog tudni ellátni. E szakvéleményt az I. rendű alperes alap nélkül vitatta, az orvosszakértő ugyanis a szóbeli nyilatkozata során meggyőzően érvelt amellett, hogy többszörös és darabos nyílt combcsonttörés esetén a csontok átépülése ellenére sem várható a funkció teljes helyreállása, mert a letört darabok egybecsúszhatnak és bevérzések alakulhatnak ki. Emiatt a felperes bal alsó végtagja rövidebb és kevésbé terhelhető lett, továbbá fájdalmas mozgáskorlátozottság és izomsorvadás is kialakult nála, amely miatt a felperes ezeket a nehéz fizikai munkákat nem tudta elvégezni, így arra kényszerült, hogy kisegítőt vegyen igénybe. Mindez független volt azon pályázati vállalkozásától, amelyben 1 fő munkavállaló alkalmazását vállalta, hiszen az állatállománya időközben megnőtt és annak összetétele is megváltozott. Így többletköltségei keletkeztek, amelynek mértékét a felek által elfogadott mezőgazdasági szakvélemény határozta meg. E szerint a felperes a 2016. augusztus 29-től 2020. december 31-ig terjedő időre havi 129 709 Ft-ra, összesen tehát 8 301 376 Ft-ra tarthatott volna igényt, ehelyett azonban csupán 6 399 852 Ft-ot követelt, így a kereseti kérelemhez kötött elsőfokú bíróság erre az időszakra ennyit, 2021. január 1. napjától kezdődően pedig havi 154 459 Ft-ot ítelt meg neki.

[15] Nem találta alaposnak az I. rendű alperes azon érvelését, hogy a felperesnek igazolnia kellene: kisebb kára keletkezett a kisegítő alkalmazásából, mint a támogatás visszafizetéséből. A felperes ugyanis a tényleges állapotnak megfelelően terjesztette elő a kárigényét, vagyis abból indult ki, hogy a pályázati feltételeket teljesíteni tudta, a gazdasága pedig – a támogatás felhasználásával – a kívánt méretűre fejlődött. Ezen tények alapján nem volt köteles arra, hogy kidolgozza: mi lett volna, ha kisegítő alkalmazása helyett lemond a pályázati támogatásról, különös figyelemmel arra is, hogy ez esetben elesett volna attól a vagyonnövekedéstől, amelyhez épp a pályázati támogatás felhasználásával jutott hozzá.

[16] Noha a felperes a megismételt eljárás során igazolta az általa kapott baleseti táppénz összegét, azt nem volt indokolt levonni a kártérítésből. A felperes ugyanis az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény (a továbbiakban: Evtv.) 2. §-ának (1) bekezdése alapján egyéni vállalkozóként folytatott gazdasági tevékenységet, ezért a vállalkozási vagyona nem különült el a természetes személyként szerzett vagyonától, hanem azzal egybeesett. Mivel pedig baleseti táppénzként a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Ebtv.) 55. §-ának (9) bekezdése alapján a baleset előtti jövedelmének csupán a 90%-át kapta meg, ez a hiány passzívaként jelentkezik még akkor is, ha elmaradt jövedelemként azt a felperes nem érvényesítette. Amennyiben tehát a felperesnek járó kártérítés összegéből le kellene vonni az eleve csökkentett összegű havi jövedelmét, sérülne a teljes kártérítés elve, mert a felperes a baleset miatt felmerült többletköltségeihez és a baleset folytán elmaradt hasznához nem jutna hozzá, azt ugyanis a saját jövedelmét jelentő baleseti táppénzből ő maga fizetné ki.

[17] Egyetértett az I. rendű alperes azon érvelésével, amely szerint a felperes a perben nem ismert összegben bevételhez jutott abból eredően, hogy a gazdasága a kisegítő munkája folytán tovább működött, amely mellett a baleseti táppénz valóban „többletként” jelentkezett. Amennyiben azonban a felperes a munkát nem végeztette volna el, nem működött volna a gazdasága, így bevételhez sem jutott volna. Az ebből eredő hátrányt tevőlegesen a kisegítővel, pénzügyi értelemben pedig a baleseti táppénzzel küszöbölte ki. Abban az esetben, ha a kisegítés költségét le kellene vonni a táppénzből, az csak a munkavégzési képtelenségből adódó tényleges hátrányt küszöbölne ki, ennek a munkának az ellentételezését azonban – a táppénzből levonva, azaz abból kifizetve – nem a felperes, hanem a kisegítő kapná meg, így a teljes kártérítés elve nem érvényesülne.

[18] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. §-ának (2) bekezdése alapján a pernyertesség-pervesztesség arányában döntött a felek perköltségének, a feljegyzett eljárási illetéknek és az állam által előlegezett szakértői díjnak a viseléséről.

[19] Az I. rendű alperes a fellebbezésében arra kérte az ítéltáblát, hogy részben változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét, és utasítsa el a teljes kártérítési keresetet.

[20] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság alap nélkül kötelezte őt a tehenek leadásából eredő elmaradt haszon megfizetésére. Az elsőfokú ítélet ezen része ugyanis kizárólag a felperes azon tényállításán alapult, hogy 10 db tehenet kellett leadnia, ezt az állítást azonban a felperes nem bizonyította. Épp ellenkezőleg: már önmagában az is kétségesse teszi a felperes nyilatkozatának valódiságát, hogy a keresetlevelében még 15 db tehén leadására hivatkozott. Ezért ez a keresete bizonyítottság hiányában nem volt alapos. Amennyiben pedig a felperes igazolta volna, hogy a baleset miatt 10 db tehenet kényszerült leadni, a keresetét azért kellett volna elutasítani, mert ha a tehenek leadása helyett azokat mással inszemináltatja, csupán tehenenként 10 000 Ft kára merült volna fel. Erre tekintettel a felperes nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségének, elmaradt haszonra tehát semmiképpen sem tarthat igényt.

[21] A felperes alap nélkül követelte a mezőgazdasági kisegítéssel felmerült költségeinek megtérítését is. Ennek oka az, hogy e keresetét – az eredeti elsőfokú eljárásban – meg nem engedett módon emelte fel, így jogsértő az elsőfokú bíróság azon végzése, amellyel a keresetváltoztatást engedélyezte. Bár e végzés szerint a kereset megváltoztatására az egyedszám érdemi tárgyalás megkezdését követően bekövetkezett növekedése adott alapot, a felperes nem erre hivatkozással kérte a keresetváltoztatás engedélyezését, hanem azt állította, hogy a mezőgazdasági szakvéleményt megelőzően – szakértelem hiányában – nem tudta felmérni a kiesett munkák mértékét és költségeit, így ezeket a tényeket csak a szakvéleményből ismerhette meg. Ez azonban nem felel meg a valóságnak, mert a felperes a saját vállalkozásának vezetőjeként nyilvánvalóan ismerte az állatainak számát és tisztában volt az ellátásukhoz szükséges munkák idő- és költségigényével is. Ő maga nyilatkozta továbbá azt is, hogy az állatállománya 2019. óta változatlan, azaz a perfelvétel lezárása után nem változott. Ezért már a keresetindításkor felmérhette, hogy milyen többletköltségei keletkeztek a saját munkájának kieséséből eredően, amelyben nem akadályozhatta meg őt a számviteli szakismeretek hiánya. Az pedig végképp abszurd állítás, hogy a felperes nem volt tisztában azzal, hogy ezek a többletkiadások – a tudtán kívül – tízszer nagyobbak voltak, mint a keresetlevelében követelt havi 15 000 Ft. A Pp. szabályozásával ellentétes lenne a szakvéleményre alapított keresetváltoztatás engedélyezése, ez ugyanis megerősítené azt a

korábbi gyakorlatot, amelyben a felperes a szakértővel számoltatta ki a saját követelésének összezszerűségét. Az a körülmény, hogy az elsőfokú eljárást a perfelvételi szaktól kellett megismételni, nem teszi meg nem történné azt a jogszabálysértést, amelyet a keresetváltoztatás megengedése idézett elő. A jogsértő végzéséhez az elsőfokú bíróság kötve van, amelyet csak az ítéltábla bírálhat felül, méghozzá oly módon, hogy a Pp. 156. §-ának (2) bekezdése alapján a kifogásolt eljárási cselekményt szabályszerűen lefolytatja, azaz a meg nem engedhető keresetváltoztatás iránti kérelmet elutasítja.

[22] A mezőgazdasági kisegítő költségeinek megtérítése iránti kereset azért sem foghat helyt, mert a felperes a pályázatban a balesettől függetlenül vállalta, hogy a 2019. és a 2020. években 1 főt alkalmazni fog. Téves az elsőfokú bíróság azon érvelése, amely szerint ez a kiadás az üzemméret növekedése miatt kártérítésként elszámolható, mert a pályázat épp a gazdaság növelését célozta, amely meg is valósult. Ezért a felperes csak akkor lett volna jogosult a mezőgazdasági kisegítő alkalmazásával felmerült kiadásainak megtérítésére, ha a pályázatban vállalt 1 főt felül további kisegítőt vett volna fel.

[23] A mezőgazdasági kisegítő költségeit a felperes azért sem követelheti, mert az orvosszakértő csak általánosságban nyilatkozott arról, hogy a felperes nem képes nehéz fizikai munkát végezni, azokat a konkrét munkálatokat azonban nem sorolta fel, amelyek elvégzésére a felperes nem képes, így a kereset alapját képező tényállításokat ebben a körben semmi sem támasztja alá.

[24] Az elsőfokú bíróság félreértelmezte az ellenkérelmét is, mert nem a kárenyhítési kötelezettség elmulasztására hivatkozott, hanem arra, hogy a felperes nem bizonyította: a kisegítő alkalmazása kisebb költséggel járt, mint az a kár, amelyet ily módon el kívánt háritani. Az E.-i Mg.-i Vf.-i A.-ból a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához a 2015. évben igényelhető támogatások részletes feltételeiről szóló 24/2015. (IV.28.) MvM rendelet (a továbbiakban: MvM rendelet) 4. §-a (1) bekezdésének a) és b) pontjai szerint a támogatás csak akkor minősült volna jogosulatlannak, ha a felperes nem személyesen vezette volna a gazdaságát vagy a gazdálkodást nem főtevékenységként végezte volna. Egyéb szabályszegések esetén a visszafizetendő támogatás összege a szabálysértés mértékéhez igazodott volna. A felperes nem vezette le, hogy kisegítő nélkül milyen szabályszegést követett volna el és ez milyen összegű visszafizetési kötelezettséget idézett volna elő. Ennek vizsgálata nem a kárenyhítési kötelezettség, hanem a Ptk. 6:522. §-a (2) bekezdésének c) pontjában írt kárfogalom körébe tartozott, így a bizonyítás a felperest terhelte, aki ennek a kötelezettségének nem tett eleget.

[25] A felperesnek járó kártérítést a Ptk. 6:522. §-ának (3) bekezdése alapján csökkenteni kellett volna a baleset folytán általa megkapott 3 670 815 Ft baleseti táppénzzel, az ugyanis vitán felül olyan vagyoni előnynek minősül, amelyhez a felperes a károsodásból eredően jutott hozzá. A kisegítő igénybevétele folytán a gazdasága tovább működött, így a vállalkozói kivétje nem csökkent, a bevételei nem szűntek meg. Ennek figyelmen kívül hagyása esetén a felperes kétszeresen jutna hozzá a kisegítő költségéhez, hiszen egyrészt megkapná az alanyi jogon járó táppénzt, másrészt pedig a bíróság által megítélt kártérítést is, miközben a jövedelme nem csökkent.

[26] A felperes fellebbezési ellenkérelme arra irányult, hogy az ítéltábla hagyja helyben az elsőfokú ítéletnek az I. rendű alperes által fellebbezett részét. Egyetértett az elsőfokú bíróság által kifejtett indokokkal, amelyeket azzal egészített ki, hogy a célja a gazdaságának megmentése volt, így nem volt elvárható tőle, hogy azt felszámolja, és a támogatást visszafizesse. Nem volt köteles arra sem, hogy felvállalja a támogatási szerződés megszegésének bizonytalan és kockázatos jogkövetkezményeit csak azért, hogy ezzel részben mentesítse a károkozót a kártérítési kötelezettségének teljesítése alól. Egy új gazdaság nulláról történő beindítása pedig lehetetlen feladat lett volna. A keresetváltoztatás az eredeti elsőfokú eljárás során megengedhető volt. Az orvosszakértő konkrétan felsorolta, hogy mely munkákat nem tud elvégezni a baleset miatt. Az állatok kiségitő nélkül elpusztultak volna, így a kiségités nyilvánvalóan megvalósult. Nincs helye a baleseti táppénz levonásának, mert nem terjesztett elő jövedelemvesztéséből eredő kártérítés iránti keresetet, más jellegű kárigényekből pedig a baleseti táppénzt nem lehet levonni.

[27] Az ítéltábla a fellebbezés elbírálása során nem lépte át a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátait (Pp. 370. §-ának (1) bekezdése), olyan eljárási szabálysértést vagy téves anyagi pervezetést ugyanis, amely erre okot adott volna, nem észlelt (Pp. 370. §-ának (2)-(4) bekezdései). Ezért nem érintette az elsőfokú ítélet keresetet elutasító rendelkezését, és csupán abban foglalt állást, hogy az I. rendű alperes fellebbezésében írt okok miatt el kell-e utasítani a kártérítési kereset azon részét is, amelynek az elsőfokú bíróság helyt adott. Ennek eredményeként az I. rendű alperes fellebbezését részben alaposnak találta.

[28] Mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az elsőfokú bíróság megsértette-e az eljárási szabályokat akkor, amikor a megismételt eljárás során a P.20.893/2019/46. számú beadványban megváltoztatott kártérítési keresetet bírálta el. Ennek során abból indult ki, hogy az elsőfokú eljárást a perfelvételi szaktól kezdődően kellett megismételni, így a felperes a keresetét a perfelvétel ismételt lezárásáig – a Pp. 185. §-ában írt korlátok között – szabadon megváltoztathatta. Nem volt akadálya tehát annak, hogy a felperes a megismételt perfelvételi szakban a keresetét a P.20.893/2019/46. számú beadványnak megfelelően változtassa meg, amelyet akkor is megtehetett, ha a perfelvétel lezárása utáni keresetváltoztatás szigorúbb jogszabályi feltételei e beadvány benyújtásakor nem álltak fenn. Márpedig mindezt a felperes meg is tette, hiszen a 2022. október 18-án megtartott perfelvételi tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy a vagyoni kártételek tekintetében a keresetét fenntartja (8. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 1. oldalának utolsó bekezdése), amely – tartalma szerint [Pp. 110. §-ának (3) bekezdése] – azt jelentette, hogy a megismételt eljárás során a P.20.893/2019/46. számú beadvány szerint megváltoztatott keresetét tartja fenn. Mivel ez a keresetváltoztatás a Pp. 185. §-ának (1) bekezdésében írt feltételeknek megfelelt, az szabályszerű volt, függetlenül attól, hogy a perfelvétel lezárása utáni keresetváltoztatás szigorúbb jogszabályi feltételei e beadvány benyújtásakor fennálltak-e vagy nem. Ezért az elsőfokú bíróság nem sértette meg az eljárás szabályait akkor, amikor a megismételt eljárás során a P.20.893/2019/46. számú beadvány szerint megváltoztatott keresetet bírálta el, az a fellebbezési érvelés pedig nem foghatott helyt, amely szerint e keresetváltoztatás iránti kérelmet a perfelvétel lezárása utáni keresetváltoztatás szabályainak megsértése miatt el kellett volna utasítani.

[29] Az elsőfokú bíróság a tényállást a megismételt eljárással érintett körben a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelése alapján, helyesen állapította meg, azonban abból részben téves jogi következtetésre jutott.

[30] Egyetértett az ítéltábla az elsőfokú ítélet indokolásának azon részével, amely szerint a felperes a baleset miatt 10 db fejőstehen leselejtezésére kényszerült, így ebből eredően 10 db borjútól esett el, amely folytán elmaradt haszon címén darabonként 50 000 Ft, mindösszesen tehát 500 000 Ft kár érte őt. E körben a fellebbezés nem tartalmazott olyan érveket, amelyeket az elsőfokú bíróság nem cáfolt meg, ezért az ítéltábla – a szükségtelen ismételések elkerülése érdekében – csupán visszautal az elsőfokú ítéletben foglalt helyes indokokra, amelyekből kizárólag annyit emel ki, hogy a leselejtezett tehének számát a szakértő nem a felperes nyilatkozata, hanem az E... nyilvántartás és a 2017. évi szemle adatainak összevetése alapján állapította meg, a leselejtezés célja pedig az volt, hogy a felperes – a balesetből eredő munkaképesség-csökkenése miatt – csökkentse a szakértelmet igénylő munkák mennyiségét, amelyet nem érhetett volna el akkor, ha a teheneket nem selejtezi le, hanem megtartja és mással inszemináltatja.

[31] Nem osztotta az ítéltábla azt a fellebbezési érvelést sem, amely szerint az elsőfokú bíróság alap nélkül minősítette kárnak a mezőgazdasági kisegítés költségét. E körben – a szükségtelen ismételések elkerülése érdekében – szintén csupán visszautal az elsőfokú ítéletben foglalt helyes indokokra, amelyek maradéktalanul cáfolják az I. rendű alperes hivatkozásait.

[32] A fellebbezés tükrében kizárólag azt emeli ki, hogy az orvosszakértő nem csupán általánosságban nyilatkozott arról, hogy a felperes a baleset miatt nem képes nehéz fizikai munkát végezni, hanem konkrétan is felsorolta azokat a munkákat, amelyek elvégzésére a felperes a baleset folytán képtelenné vált (P.20.893/2019/36. számú szakvélemény 23. oldalának 8. bekezdése). Annak vizsgálata során, hogy a balesetből eredő munkaképesség-csökkenés következményeinek kiküszöböléséhez szükség volt-e mezőgazdasági kisegítésre [Ptk. 6:522. §-a (2) bekezdésének c) pontja], abból kellett kiindulni, hogy a felperes vitán felül szarvasmarhatartásból élt, amellyel hozzájárult a családjának: az ekkor veszélyeztetett terhes élettársának és gyermekének megélhetéséhez is. E tevékenységhez – ugyancsak nem vitásan – nemcsak a szakképzettsége és a munkatapasztalata, hanem a támogatási szerződésben foglalt kötelezettségei is hozzákötötték őt. Ezért az adott helyzetben egyáltalán nem volt elvárható, hogy a baleset miatt teljesen új életet kezdjen: felszámolja a gazdaságát, ezzel veszélybe sodorja a saját és a családja megélhetését, továbbá felvállalja azokat a kockázatokat, amelyek a támogatási szerződés megszegéséből erednek. Épp ellenkezőleg: a felperes az adott helyzetben elvárható módon járt el akkor, amikor úgy döntött, hogy a balesetből eredő munkaképesség-csökkenése ellenére is megpróbálja fenntartani a gazdaságát, igyekszik biztosítani a saját és a családja megélhetését, továbbá megkísérli teljesíteni a támogatási szerződésben írt feltételeket. Mivel pedig ehhez pótolnia kellett a saját kiesett munkaerejét, a mezőgazdasági kisegítés költsége a balesetből eredő munkaképesség-csökkenés következményeinek kiküszöböléséhez szükséges kiadásnak minősül, azaz megfelel a Ptk. 6:522. §-a (2) bekezdésének c) pontjában írt feltételeknek. Ehhez a felperesnek nem kellett levezetnie és igazolnia, hogy mi történt volna, ha mezőgazdasági kisegítő igénybevétele helyett a gazdaságát felszámolja, mert ez – a kifejtett okok miatt – az adott helyzetben egyáltalán nem volt elvárható tőle, még akkor sem, ha így esetlegesen csökkenthette volna a kárért helytállni köteles személy fizetési kötelezettségét. A károsult ugyanis nem köteles arra, hogy a kártérítés esetleges mérséklése érdekében felhagyjon a megélhetését biztosító tevékenységgel, ezzel kockára tegye a saját és a családja megélhetését, továbbá megszegje az általa kötött szerződéseket.

[33] Ahogy arra az elsőfokú bíróság helyesen rámutatott: a keresettel érintett mezőgazdasági kisegítés nem azonosítható a felperes – támogatási szerződésben foglalt – azon kötelezettségével, amelyben azt vállalta, hogy a 2019. és a 2020. években egy főt fog alkalmazni a gazdaságában. A keresettel érintett mezőgazdasági kisegítés ugyanis kizárólag a felperes kiesett munkaerejének pótlására irányult, ezzel szemben a támogatási szerződésben foglalt kötelezettség célja az volt, hogy a felperes teljes értékű munkaerején felül még egy fő teljes értékű munkaerő dolgozzon a gazdaságban. Jól látható tehát, hogy a baleset hiányában két fő: a felperes és az alkalmazottja teljes értékű munkát tudna végezni a gazdaságban, a baleset miatt azonban a felperes munkaképessége csökkent, így teljes értékű munkát csak egy fő: az alkalmazottja tud végezni, aki a munkaideje egy részét a felperes által el nem végzett munkákra kénytelen fordítani. Ez utóbbi munkarészek költsége tehát – a támogatási szerződésben foglalt foglalkoztatási kötelezettségtől függetlenül – kárnak minősül.

[34] Az elsőfokú bíróság azon érvelésével azonban már nem értett egyet az ítéltábla, amely szerint a baleseti táppénzt nem kell levonni a felperesnek járó kártérítésből. A Ptk. 6:522. §-ának (3) bekezdése kimondja ugyanis, hogy a kártérítést csökkenteni kell a károsultnak a károkozásból származó vagyoni előnyével, kivéve, ha ez az eset körülményeire tekintettel nem indokolt. E jogszabályi rendelkezés alapján „[a] károkozáshoz kapcsolódó vagyoni természetű változásokat [...] a maguk egységében kell szemlélni. A kártérítés alapvető funkciója, hogy a károsultat olyan helyzetbe hozza, mintha a kár be sem következett volna. A károsult azonban nem kerülhet ennél jobb helyzetbe sem. A károkozó magatartás hiányában nemcsak a kár maradt volna el, hanem a károkozáshoz esetlegesen kapcsolódó előnyök sem gyarapították volna a károsult vagyont. Következésképpen a károkozásból származó vagyoni előnyöket a kártérítésből le kell vonni, már csak azért is, mert ezekkel a károsult jogalap nélkül gazdagodna.” (Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog, HVG-ORAC, Budapest, 2015., 775.) A Ptk. 6:522. §-ának (3) bekezdése értelmében a károkozásból eredő vagyoni előnyök levonását csak akkor lehet mellőzni, ha ezt – jogpolitikai indokok – az eset körülményeire tekintettel indokoltá teszik (Fuglinszky i.m. 776.). Ilyen kivételes indokok azonban a társadalombiztosítási juttatások, így a baleseti táppénz kapcsán nem állnak fenn, azok tehát olyan vagyoni előnynek minősülnek, amelyeket a kártérítésből le kell vonni (Fuglinszky i.m. 779.). Mindez azt jelenti, hogy a baleset folytán megkapott baleseti táppénzt nemcsak a felperes esetleges jövedelemveszteségéből, hanem a neki egyéb jogcímen járó kártérítésből – így a vagyoni beállott értékcsökkenésből, az elmaradt hasznából és az őt ért vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költségekből – is levonásba kell helyezni. Ezért nem foghatott helyt a felperes azon érvelése, amely szerint a levonást azért kell mellőzni, mert a per során nem érvényesítette a jövedelemveszteségből eredő kárát.

[35] Mivel a károkozáshoz kapcsolódó vagyoni természetű változásokat a maguk egységében kell szemlélni, a baleseti táppénz levonását kizárólag az akadályozhatta volna meg, ha a felperes igazolta volna, hogy azt a baleset folytán őt ért egyéb károkból, így a per során nem érvényesített jövedelemveszteségéből már levonta. Ahogy azonban azt a Kúria a BH2021.75. szám alatt közzétett Pfv.III.20.002/2020/4. számú ítéletében már kifejtette: az elmaradt haszon érvényesítése szempontjából a magánszemély és az egyéni vállalkozó személye nem különül el egymástól, ezért a bíróságnak nemcsak a felperes által a vállalkozásból magánszemélyként kivett jövedelmet, hanem az egyéni vállalkozásból elmaradt bevételt is figyelembe kellett vennie a jövedelemveszteség vizsgálatakor. Ezért az I. rendű alperes a megismételt perfelvételi tárgyaláson helyesen hivatkozott arra, hogy a felperesnek átfogó képet kellett volna adnia a baleset előtti és utáni jövedelmi viszonyairól, ideértve az egyéni vállalkozói bevételeit és kiadásait is, hiszen a gazdasága – a

mezőgazdasági kisegítő közreműködésével – a balesetet követően is tovább működött, így nem csupán a baleseti táppénzből, hanem a gazdaságának továbbműködéséből eredően is szerezhettek bevételeket (8. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 3-5. oldalai). A felperes csak így tudta volna igazolni, hogy egyrészt a balesettel összefüggésben valóban csökkent a jövedelme, másrészt pedig ez a jövedelemcsökkenés elérte a baleseti táppénz összegét, így azt a per során érvényesített károkból már sem egészben, sem pedig részben nem kell levonni.

[36] A felperes azonban az I. rendű alperes által előadott helytálló jogértelmezést nem fogadta el, hanem azt a nyilatkozatot tette, hogy az egyéni vállalkozói bevételeit és kiadásait nem kívánja „perbehozni,” a baleseti táppénzt pedig kizárólag arra a jövedelemveszteségre kívánja elszámolni, amelyet magánszemélyként szenvedett el (8. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 4-5. oldalai). Így a felperes – az I. rendű alperessel szemben – tévesen értelmezte a Ptk. 6:522. §-ának (3) bekezdését, hiszen a magánszemélyként és vállalkozóként elszenvedett jövedelemveszteségét nem választhatta szét, azaz nem tehette meg, hogy a baleseti táppénzt csak a magánszemélyként kiesett jövedelméből vonja le, a vállalkozóként szerzett bevételeiről pedig hallgat. Ezzel a felperes elzárta magát annak igazolásától, hogy a baleseti táppénzt a baleset folytán őt ért egyéb károkból, így a per során nem érvényesített jövedelemveszteségéből már levonta, ezért azt a Ptk. 6:522. §-ának (3) bekezdése alapján a perben érvényesített kártérítési követelésből kellett levonni.

[37] Fontos kiemelni, hogy az elsőfokú bíróságot ebben a körben nem terhelte anyagi pervezetési kötelezettség, ami azt jelenti, hogy nem kellett a felperes tudomására hoznia, hogy a Ptk. 6:522. §-ának (3) bekezdését tévesen értelmezi. Ennek oka az, hogy az I. rendű alperes a megismételt eljárás tárgyává tette a helyes jogértelmezést, így a felperes lehetőséget kapott arra, hogy az ezzel kapcsolatos álláspontját kifejtthesse, ellenérveit előadhassa, amelyet meg is tett. Az elsőfokú bíróságnak a Pp. 237. §-a (3) bekezdésének a) pontja alapján csak akkor kellett volna anyagi pervezetést végeznie, ha mindkét fél tévesen értelmezte volna a Ptk. 6:522. §-ának (3) bekezdését, ez a feltétel azonban nem állt fenn. Mindez azzal a következménnyel járt, hogy a másodfokú eljárás során az ítéltáblának sem volt anyagi pervezetési kötelezettsége. A Pp. 370. §-ának (4) bekezdése alapján ugyanis csak akkor kellett volna anyagi pervezetést végeznie, ha az elsőfokú bíróság nem megfelelően, azaz tévesen vagy hiányosan teljesítette volna az anyagi pervezetési kötelezettségét. Mivel azonban az elsőfokú bíróság nem volt köteles anyagi pervezetést végezni, az általa nyújtott anyagi pervezetés nem minősíthető hiányosnak, így az ítéltáblának sem kellett a felperes tudomására hoznia, hogy nem az általa, hanem az I. rendű alperes által előadott jogértelmezést tekinti helyesnek.

[38] A megismételt eljárás során csatolt okirati bizonyítékok szerint a felperes 2016-ban 483 785 Ft, 2017-ben 2 031 930 Ft, 2018-ban pedig 1 155 410 Ft, mindösszesen tehát 3 671 125 Ft baleseti táppénzben részesült. Ennek ellenére az I. rendű alperes mind a megismételt elsőfokú eljárásban, mind pedig a fellebbezésében csupán 3 670 815 Ft levonását kérte. Ezért az ellenkérelemhez és a fellebbezési kérelemhez kötött ítéltábla csupán ez utóbbi összeget vonta le az elsőfokú bíróság által megítélt 10 555 213 Ft lejárt tőketartozásból, amelynek során figyelembe vette, hogy a felperes külön nem kifogásolta az I. rendű alperes által elszámolni kívánt baleseti táppénz összegét, ezért a Pp. 203. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján úgy tekintette, hogy a levonni kért baleseti táppénz összezszerűségét nem vitatja. Erre figyelemmel az I. rendű alperes által a felperes részére fizetendő lejárt tőketartozást 6 884 398 Ft-ra leszállította.

[39] A részben megváltoztatott elsőfokú döntés folytán módosult az elsőfokú pernyertesség-pervesztesség aránya. Az elsőfokú perérték 18 211 720 Ft-ot tett ki, amelyből a gyógyszerköltség 65 740 Ft, az ápolási költség 252 800 Ft, az utazási költség 14 820 Ft, a kíséret költsége 165 000 Ft, a háztartási kisegítés költsége 60 000 Ft, az elmaradt haszon 900 000 Ft, a sérelemdíj – a P. 20.893/2019/10. számú keresetváltoztatásnak megfelelően – 8 500 000 Ft, a mezőgazdasági kisegítő költsége pedig a 2016. augusztus 29-től 2020. december 31-ig terjedő időre 6 399 852 Ft, 2021. január 1. napjától kezdődően pedig havi 154 459 Ft X 12 hónap, azaz 1 853 508 Ft volt [Pp. 21. §-ának (1) bekezdése és 21. §-a (3) bekezdésének a) pontja]. Ebből a felperes 10 839 808 Ft perérték erejéig lett pernyertes, amelyből a gyógyszerköltség 45 740 Ft, az ápolási költség 77 844 Ft, az utazási költség 13 616 Ft, a kíséret költsége 80 553 Ft, a háztartási kisegítés költsége 39 510 Ft, az elmaradt haszon 500 000 Ft, a sérelemdíj 5 500 000 Ft, a mezőgazdasági kisegítő költsége pedig (6 399 852 Ft + 1 853 508 Ft) – 3 670 815 Ft, azaz 4 582 545 Ft volt. Mindez azt jelenti, hogy az elsőfokú eljárásban a felperes 59,52 %-ban, az I. rendű alperes pedig 40,48 %-ban lett pernyertes.

[40] Az elsőfokú eljárás során a felperes a jogi képviselőjének munkadíját előlegezte meg, amelynek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 2. §-ának (1) bekezdése alapján a keresetlevélhez csatolt megbízási szerződésben írt összegben számította fel. Mindez azt jelenti, hogy a keresetlevél megszerkesztésért 200 000 Ft-ra, a per során elkészített 7 db beadványért darabonként 30 000 Ft-ra, a részvétele mellett lezajlott 6 db elsőfokú tárgyalási napért alkalmaként 30 000 Ft-ra, ezen felül pedig a megítélt perérték 5%-ára, vagyis 526 990 Ft-ra tarthatott igényt, amely mindösszesen 1 116 990 Ft-nak felelt meg. Erre az összegre nem kellett általános forgalmi adót felszámítani, hiszen a felperes jogi képviselője alanyi adómentes volt. Ehhez az összeghez ugyanakkor hozzá kellett adni az elsőfokú eljárás megismétlését elrendelő másodfokú végzésben megállapított 180 000 Ft másodfokú perköltséget, így a felperesnek 1 296 990 Ft perköltsége merült fel, amelyből a pernyertességének arányában 59,52 %, azaz 771 968 Ft megtérítését követelhetette az I. rendű alperestől.

[41] Az elsőfokú eljárás során az I. rendű alperes a jogi képviselőjének munkadíját és utazási költségét számította fel. A munkadíjat az R. 3. §-a (2) bekezdése és 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján kérte kiszámítani, amely 746 352 Ft + áfa, azaz 947 867 Ft volt. Ehhez hozzá kellett adni az I. rendű alperes jogi képviselőjének utazási költségét, amelynek összegét az ítéltábla az elsőfokú tárgyalási napok idején alkalmazott NAV üzemanyagnorma, az I. rendű alperes által használt 1395 cm³-es gépkocsi fogyasztási normája (8,6 l/100 km), valamint a jogi képviselő és az elsőfokú bíróság székhelye közötti távolság (53,85 km) alapulvételével összesen 28 449 Ft-ban határozott meg. Így az I. rendű alperes az elsőfokú eljárás során 947 867 Ft + 28 449 Ft, azaz 976 316 Ft perköltséget előlegezett meg, amelyhez hozzá kell adni az elsőfokú eljárás megismétlését elrendelő másodfokú végzésben megállapított 82 868 Ft másodfokú perköltséget. Így az I. rendű alperesnek 1 059 184 Ft perköltsége merült fel, amelyből a pernyertességének arányában 40,48 %, azaz 428 758 Ft megtérítését követelhetette a felperestől.

[42] Az ítéltábla az egymással szemben fennálló perköltség-követelések összevezetése után az I. rendű alperes által fizetendő perköltséget 343 210 Ft-ra leszállította [Pp. 83. §-ának (2) bekezdése].

[43] A tárgyi költségfeljegyzési jogos eljárásban 1 092 700 Ft feljegyzett kereseti illeték és 648 800 Ft feljegyzett fellebbezési illeték merült fel, az állam pedig 902 891 Ft szakértői díjat előlegezett meg. Ezeket a költségeket a felek a pervesztességük arányában kötelesek viselni, így az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét ennek megfelelően megváltoztatta [Pp. 102. §-ának (1) bekezdése, 83. §-ának (2) bekezdése] azzal, hogy a feleket a 30/2017. (XII.27.) IM rendelet 2023. január 1-től hatályos 3. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben írt módon kötelezte a feljegyzett illeték megfizetésére.

[44] A kifejtett okok miatt az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írt módon részben megváltoztatta, egyebekben pedig helybenhagyta.

[45] A fellebbezési perérték 9 010 623 Ft-ot tett ki, amelyből a gyógyszerköltség 45 740 Ft, az ápolási költség 77 844 Ft, az utazási költség 13 616 Ft, a kíséret költsége 80 553 Ft, a háztartási kisegítés költsége 39 510 Ft, az elmaradt haszon 500 000 Ft, a mezőgazdasági kisegítő költsége pedig 6 399 852 Ft + 1 853 508 Ft, azaz 8 252 360 Ft volt. Ehhez képest a fellebbezés 3 670 815 Ft perérték erejéig eredményre vezetett, így a másodfokú eljárásban a felperes 59,26 %-ban, az I. rendű alperes pedig 40,74 %-ban lett pernyertes.

[46] A másodfokú eljárásban a felek a jogi képviselőik munkadíját az R. 3. §-ának (2) és (5) bekezdéseiben írt összegben számították fel, amely a felperes esetében – áfa nélkül – 225 266 Ft, az I. rendű alperes esetében pedig – áfával – 286 088 Ft volt. Ebből a pernyertességük arányában a felperes 59,26 %, azaz 133 493 Ft, az I. rendű pedig 40,48 %, azaz 116 552 Ft megtérítését követelhetette az ellenfelétől. Az egymással szemben fennálló perköltség-követelések összevezetése után az ítéltábla az I. rendű alperest 16 941 Ft másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte a felperes részére [Pp. 83. §-ának (2) bekezdése].

[47] Az I. rendű alperes által a megismételt elsőfokú eljárásban hozott ítélettel szemben előterjesztett ismételt fellebbezés az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 51. §-ának (1) bekezdése alapján illetékmentes volt.

Debrecen, 2023. február 21.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró